

Park Skaryszewski - sprawozdanie z wycieczki

W dniu 15 października 2012 roku grupa członków Stowarzyszenia Wychowanków SGGW uczestniczyła w jesiennym spacerze po parku Skaryszewskim.

Dr Włodzimierz Wałęza (nasz członek) – dendrolog, pracownik Katedry Ochrony Środowiska, Wydziału Ogrodnictwa, Biotechnologii i Architektury Krajobrazu był naszym opiekunem i przewodnikiem. W niezwykle barwny, atrakcyjny i bardzo ciekawy sposób przekazał nam wiele cennych informacji dotyczących historii parku, jego losów, a także poszczególnych drzew i krzewów rosnących w parku.

Uczestnicy spaceru po parku Skaryszewskim

Park Skaryszewski im. Ignacego Jana Paderewskiego należy do najpiękniejszych w Polsce i jest drugim pod względem wielkości parkiem Warszawy (ma ponad 50 ha powierzchni), wpisanym do rejestru zabytków stolicy. Jest to miejsce bardzo lubiane przez warszawiaków. Został założony w 1905 roku na terenach dawnych łąk wsi Skaryszew. Powstawał etapowo. Zaprojektował go i założył ówczesny ogrodnik Warszawy Franciszek Szanior. W latach 1917-1938 park intensywnie się rozwijał pod nadzorem Leona Danielewicza. Główne aleje parkowe obsadzono drzewami, aleję obwodnicową lipą drobnolistną, szerokolistną i krymską. W alei głównej posadzono dwa rzędy drzew z odmiany pełnokwiatowej kasztanowca zwyczajnego, która charakteryzuje się zwartą koroną i nie wydaje owoców. Szerokie aleje były miejscem spacerów, przejażdżek konnych, organizowano na nich pokazy mody, pokazy samochodów, a nawet wyścigi kolarskie.

W 1925 roku w parku powstał ogród różany, założono również ogrodzenie, które przetrwało do lat 50-tych. W 1927 roku ustawiono w różance rzeźbę „Tancerka” autorstwa Stanisława Jackowskiego i założono ogród daliowy na zakończeniu osi głównej, a w roku 1929 pojawiły się nowe rzeźby. Na niewielkim wzgórzu przy brzegu Stawu Łabędziego umieszczono rzeźbę „Kąpiąca się” autorstwa Olgi Niewskiej, a naprzeciwko kaskady rzeźbę „Rytm” Henryka Kuny. W 1932 roku, w święto narodowe Stanów Zjednoczonych, odsłonięto ufundowany przez Ignacego Jana Paderewskiego pomnik amerykańskiego pułkownika Edwarda House’a.

Rzeźba "Tancerka" Stanisława Jackowskiego

Pomnik Edwarda Mandella House'a

Nieopodal kaskady w 1937 roku została ustawiona pobielona wapnem ludowa kapliczka, zaprojektowana przez architekta Janusza Alchimowicza.

Kapliczka Matki Bożej w Parku Skaryszewskim

We wrześniu 1939 roku park znalazł się w pasie bezpośrednich działań zgrupowania obronnego „Saska Kępa”. 1 sierpnia 1944 roku rozegrała się w nim walka pomiędzy Batalionem saperów Praskich AK „Chwackiego” a zmechanizowanym oddziałem wojsk dywizji pancernej „Herman Goering”.

Działania wojenne bardzo poważnie zniszczyły park. Po wojnie przystąpiono do porządkowania parku. W latach 1946-1947 usunięto zasieki, zniwelowano teren po bunkrach i rowach strzeleckich, zrewaloryzowano trawniki, dosadzono tysiące krzewów, uzupełniono szpalery i żywopłoty.

Na wzniesieniu zwanym Górką Świerkową posadzono 3,5 tysiąca świerków. Odtworzono ogród daliowy i różany. W miejsce zniszczonych kasztanowców w alei głównej posadzono jesiony. W 1968 roku, w związku z przebudową Ronda Waszyngtona przeniesiono z ronda i ustawiono w głębi parku, na głównej osi Pomnik Wdzięczności Żołnierzom Armii Radzieckiej – zakłócając w ten sposób układ kompozycyjno-przestrzenny. Od lat 80-tych w parku umieszczane są pomniki i tablice pamiątkowe.

Tablica pamięci żołnierzy I Zgrupowania Batalionu Saperów Praskich „Chwackiego” Armii Krajowej

Płyta upamiętnia lotników brytyjskich, którzy dokonując w 1944 r. zrzutów dla powstańców Warszawy, zostali zestrzeleni przez wojska niemieckie do Jeziora Kamionkowskiego.

Park Skaryszewski to największy i najcenniejszy park prawobrzeżnej Warszawy i został zaplanowany jako wielkomiejski park publiczny. Łączy malowniczość i elegancję parku krajobrazowego, układ wodny, różnorodne polany widokowe i bogatą szatę roślinną z rozbudowanym programem sportowo-rekreacyjnym takim jak: place zabaw, boiska sportowe, korty tenisowe, wioślarstwo.

Jezioro Kamionkowskie od strony parku i fabryka czekolady — słynne zakłady Emila Wedla.

Park Skaryszewski powstał ponad 100 lat temu i przez ten czas pierwotne założenie kompozycyjne uległo deformacji. W związku z tym potrzebna jest rewaloryzacja parku, której celem jest przywrócenie historycznych założeń dopasowanych do współczesności. Rewaloryzacja ma powstrzymać dalsze niszczenie parku i chronić go przez następne lata. Celem nadrzędnym jest poprawa bezpieczeństwa wszystkich użytkowników, a więc ma powstać ogrodzenie parku, ma być ochrona parku, mają być wyrównane nawierzchnie i oświetlone alejki. Mając na uwadze bezpieczeństwo spacerowiczów oraz pozostając w zgodzie z historycznym zamierzeniem projektanta Franciszka Szaniora, podjęto decyzję o przywróceniu ogrodzenia parku (ogrodzenie ażurowe, wykonane z metalu), do parku prowadzić będą 2 bramy i 7 furtek.

Staw na Kosku

Kaskada wodna

Nowością w skali stolicy będzie pozostawienie w parku ekologicznych ostoi przyrody, czyli chronionych stref zieleni co rekomenduje prof. dr hab. Maciej Luniak z Polskiej Akademii Nauk. Bardzo ważną częścią rewaloryzacji będzie wymiana drzew, których pozostawienie może zagrażać bezpieczeństwu użytkowników parku. Rewaloryzacja obejmie odtworzenie układu alejek parkowych, posadzenie nowej roślinności nawiązującej gatunkowo i przestrzennie do pierwotnego projektu, rekonstrukcję ogrodów tematycznych: daliowego i różanego, wprowadzenie stylowych latarni, koszy na śmieci, ławek i innych elementów architektury parkowej, iluminację rzeźb, pomników, mostków i przystani, modernizację mostków oraz konserwację stawów i oczywiście oświetlenie dróg i placów.

Park Skaryszewski w jesiennej szacie

W parku zawsze można było kłaść się i chodzić po trawie i ten przywilej zostanie utrzymany. A wszystko po to, aby tak piękny krajobrazowo park miejski, z bogatą florą i fauną oraz funkcjami rekreacyjno-sportowymi mógł służyć wypoczynkowi mieszkańców stolicy i przybywających turystów.

Opracowanie:

Tekst i zdjęcia Grażyna Skalmierska